

K deficitu delavskega bolniškega zavarovanja v Sloveniji za leto 1925.

Casopisno zabavljanje je bila samo zaščitna kanonada za potajne minirje. V javnost so namreč začele polagoma prodirati vesti, da se mečejo upravi tudi v uradu samem polena pod noge. Sepetalo se je o pasivni resistenci in drugih nedopustnih pojavih. Stoji, da so neki uradniki (na čigavo inicijativo?) sestavili memorandum ter ga za hrbotom, brez vednosti uprave predložili po posebni deputaciji velikemu županu, ki pa možakarjem ni nasedel. Da so se mogle dogajati take stvari, ni mogoče drugače, kakor da so uživali remitenti mogočno zaščito. »Narodni Dnevnik« je bil prvi opozoril (v štev. od 1. aprila 1924 s satiro »Hude noči«) na kaznivo počenjanje v uradu. Le vsled mogočne potuše so mogli nekateri smatrati urad za ugodno torišče političnih bojov in za — gostilniško zabavišče, oblačilne omare pa pri belem dnevu za udobne spalnice po prekrckanih nočeh. Kaj poreče javnost k temu: Uradnica popiva v uradu, prihaja v urad vinjena in neprespansa, zleze v oblačilno omaro in zaspi tako trdno, da se ne zbudi, ko omaro odpirajo in zapirajo! Zato je dobila, čitaj in piši: ukor...! Odgovornim nadzornim organom, ki so za to morali vedeti, so najbrže za njih toleranco in molčečnost bile poverjene še bolj odgovorne funkcije...!

Cim je ravnatelj Kocmur odšel, je nova uprava preplavila slovenske redakcije z dolgovoznim poročilom o računskem zaključku za l. 1924, ki je izkazoval v bolniškem oddelku 16.938'49 dinarjev deficita. Številke so številke, deficit ni proficit; zato se je takrat marsikdo oddahnil, da je Kocmur, ki nam je ostavil deficit, odšel. Okrožnice, ki jih je bil potlej začel spuščati v javnost novi ravnatelj dr. Joža Bohinjec, so nas vse navdahnile z žarkim upanjem, da nam bo on za leto 1925 serviral mesto 16.000 Din deficita, najmanj 16 milijonov prebitka. Deficit za leto 1925 pa je nasprotno 1258krat večji od deficita za leto 1924. Ali drugače povedano: Leto 1924 je znašalo deficit celo leto 16.938'49 Din, leto 1925 pa vsak dan 5840'08 Din! Te številke drže.

Po odhodu prejšnjega ravnatelja je lajna o prevelikem številu uradnikov-gosenic, o slabi upravi, o visokih upravnih stroških itd. utihnila. Seveda: namen je bil dosežen, urad je prišel v druge roke. Sicer ni šlo vse prav gladko, šlo pa je le. Prejšnjega ravnatelja se je slovenskemu kmetškemu poslancu malo podenunciralo, izvestna skupina uradnikov je stopila v akcijo, neki gospod se je dal predstaviti ministru socialne politike kot dober radikal (o priliki skupščine Rdečega križa v Beogradu), čeprav je nastopil še laži pri volitvah v narodno skupščino in letos v Delavsko zbornico kot kandidat SDS.

Število uradnikov se pod novo upravo ni znižalo — torej jih prej ni bilo preveč. Nasprotno: sedanja uprava je nabavila celo vrsto modernih tehničnih pomočkov (pisalnih strojev, računskih strojev itd.). Iz tega bi morali sklepati, da se je prejšnja uprava borila z velikimi težavami, kajti vsak stroj pomeni zmanjšanje potrebe delovnih moči, odnosno zvišanje tvoritvene sile. Prejšnje kričanje prenatrpanosti urada z uradništvom je bila potemtakem sama demagogija.

Tudi sistem uprave, ki jo je bilo »Ju-

tro« nekoč ironično imenovalo »Kocmurjev sistem«, se ni spremenil, vsaj nam ni ničesar znanega o tem. Poročevalec »Jutra« sicer omenja upravne stroške, toda jih silno krivdo na Osrednji urad, ndajbrže zato, ker je zdaj Kocmur tam. Zdaj je kriva zagrebška centrala, prej je bil pa kriv Kocmur.

V upravi so se pač izvedle neke reforme, ki imajo pa bolj značaj... režima trde roke. Izvedle so se le tam, kjer so bile najmanj potrebne. Uvedel se je strog režim za one, ki ga najmanj zaslužijo. Novi ravnatelj je namreč uvedel novost, da se mora vsak uradnik ob prihodu v urad podpisati v za to določeno knjigo ter navesti uro in minuto prihoda, če tudi sekundo, ni znano. Pri tem je pa razdelil uradnike med točne in zanesljive, ki se jim ni treba podpisovati, in no — v posledici tega na — netočne in nezanesljive. Pozitivno vemo, da je ravno med onimi, ki so kvalificirani kot točni in zanesljivi, največ takih, ki bi potrebovali strogega nadzorstva. Lahko postrežemo s konkretnimi podatki. Ta »reforma« pri prizadetih nikakor ni dvignila veselja do dela.

Prvi čas smo res gojili nado, da bo pod novo upravo postal Okrožni urad aktiven. Saj so oficijozne in poloficijozne časniške vesti vedele povedati toliko lepega o brezposelnih in simulantih, ki urad preveč izkoriščajo in jih je treba zato zatreti. V prvem komunikeju novega ravnatelja je bil govor o 40% simulantov v posameznih obdobjih in okrajih. Zvedeli smo tudi, da so izdatki za zdravnike previsoki in da jih je treba znižati. Bolniki so s strmenjem brali, da jim zdravniki predpisujejo preveč in predragih zdravil. Organizirala se je tudi »kontrola«, če bolniki ordinirana zdravila tudi res dobijo. Računali so tako: simulantje bodo zatrli, zdravnikom bodo plače znižali, število uradnikov bodo zmanjšali, upravne stroške tako znižali in urad bo zaključil z velikanskim prebitkom. Servirano nam je bilo mnogo, mnogo, žuli smo zapeljive sirenske glasove, verjeli smo jim — zdaj pa tak porazen deficit!

Baje so bili voditelji ekspozitur, ki niso mogli prepričati visokega števila bolnikov, slabo kvalificirani. Kakšno kvalifikacijo pa zasluži uprava — ako naj bo to pravilno merilo za njeno nesposobnost — ki spričo svoje gostobesednosti deficita ni znala prepričati, ampak ga je še za 128krat povišala?! Mar so uradniki krivi, da je število bolnikov visoko? Ako sploh koga zadene krivda, zadene zdravnike, katerih dotakniti se bo pa uprava premislila. S takim ravnanjem se ne ustvarja veselja do dela. Na tak način se ne sme skušati doseči ugodnih finančnih rezultatov. Da bi morali vsi trpeti radi bolestone ambicije male skupnice ljudi, pa vendar ne gre.

Javnost zdaj lahko sodi, da so bili napadi na prejšnjo upravo Okrožnega urada gola demagogija, pesek v oči. Oni, ki nosijo odgovornost, niso imeli poguma poseči vmes in napraviti ostudnostim konec. Pustili so, da se je sklenila kravja kupčija in zaključila z reverzom. Posamezne podrobnosti že prihajajo na dan. Račun bodo morali plačati delodajalci in delavci; prvi obrok so že z večmilijon-skim deficitom. Draga šola je to. Ali bo pa tudi koristila? Ako ne, smo prišli z dežja pod kap.

Tako delo nam podaja avtor v svoji najnovejši knjigi: **Politične stranke**. Vedel sem doslej, da je avtor vešten in resen znanstvenik, ki nikdar ne podaja potrjenega zlata v obliki kakih modernih znanstvenih senzacij, toda ob prebiranju te knjige sem prišel do novega spoznanja: avtor prevladuje silno široko polje, kakršno je ravno politično, z vso suverenostjo. In viri, ki jih navaja, njih dolga vrsta nam spričuje načitanost in strokovnjaško eruditnost avtorjevo. Kaj vse ni bilo že pisano o tem predmetu? Orijentirati se v teh skoro neprodornih goščavah, v teh različnih in tako nasprotujočih naziranjih, izluščiti le pristno in kleno zrnje ter zgraditi iz solidnega gradiva novo, individualistično stavbo, — tako delo zasluži vso pozornost in upoštevanje.

Avtor je razdelil snov te svoje knjige na tri poglavja, ki nosijo sledeče naslove: 1. Sociologija političnega strankar-

Politične vesti.

— Podrobnosti s seje radikalnega kluba. Beograjski listi objavljajo interesantne podrobnosti o poteku zadnje seje radikalnega poslanskega kluba. Seja se je pričela šele ob 4., mesto ob treh. Med prvimi, ki so prišli na sejo so bili Ljuba Jovanović in njegovi pristaši. Pašić je prišel obkrožen od svojih najbolj vernih pristašev, med njimi je bil tudi dr. Vel. Janković, ki so ves čas klicali: živio Pašić. Takoj po Pašičevem prihodu je bila seja otvorena in Pašić je prečital svoj govor. Njegovi klakerji so izvršno funkcionirali, niso pa dosegli tega, kar so pričakovali. Zakaj takoj po Pašičevem govoru so vstali poslanci Ljuba Jovanović, Milorad Vujičić, dr. Bugarski, Vl. Kocić, Franičević. Žujović in drugi ter zahtevali, da se o Pašičevem govoru otvori debata in da se sliši mnenje kluba o situaciji. Vsled Dragovičevega predloga, da se izglasuje brez vsake debate zaupnica Pašića, pa je bila vsaka debata nemogoča. Pristaše Ljube Jovanovića je to silno ogorčilo. Lj. Jovanović je kričal: — »Kaj je to, gospoda? To je falzifikat. Če me ne pustite govoriti tu, bom govoril kje drugje.« Na te Jovanovičeve besede je skočil posl. Dragović proti Lj. Jovanoviću, da ga udari. Zadržala pa sta ga poslanca Vujičić in Franičević. Vujičić mu je vzkliknil: »Ali hočeš, da se bijemo?« — Še bolj zanimivo pa je to, kar je Dragović pozneje izjavil, da bi bila skupina Jovanovičeva večini, če bi se otvorila debata. Po seji se je dal Pašić fotografirati s svojimi pristaši. Vseh skupaj je bilo samo okoli šestdeset, dočim so vsi drugi ostali v klubskih prostorih. Jovanovičevci so izjavili, da so hoteli zahtevati, da se na vsak način ohrani koalicija z Radićem in da se seje skupščine ne odlože. Zahteve St. Radića nikakor niso nasprotno radikalnim težnjam, zlasti pa ne delovanje skupščine.

Sobotna seja vlade. Za soboto ob desetih dopoldne je bila sklicana seja ministrskega sveta. Ker radičevski ministri niso prišli na sejo, jo je otvoril Pašić brez njih. Na seji se je konstatiralo, da sicer Radičevci niso oficijelno javili demisije, da pa je smatrati po njihovih izjavah v listih, da je vlada v demisiji. Nato je bil Pašić pooblaščen, da poda demisijo vsega kabineta, prepuščen pa so mu bile popolnoma svobodne roke, kdaj se poda demisija. Prihodnja seja je bila nato sklicana za ob 4. uri popoldne in dr. Laza Marković je izjavil, da bo tedaj podana tudi demisija vlade. To se pa ni zgodilo, ker je Pašić še pisal motivacijo za demisijo in bil s tem gotov šele ob 6. uri zvečer. Tedaj je prišel k njemu Aca Slanovević, ki so ga zopet poklicali v Beograd, ter imel z njim daljšo konferenco. Nato je odšel Aca v dvor, kjer je ostal dalj časa.

— »Nova Pravda«, odgovarja na naša izvajanja glede Narodne strokovne zveze in sicer na način, ki dokazuje, da nekateri gospodje od NSS niso prevzeli samo »program« SDS, temveč tudi njene slaboznane metode. »Nova Pravda« namreč na bistvo naših izvajanj sploh ne odgovarja, temveč si skuša pomagati z zofističnim vprašanjem, kdo da stoji za našim listom. Odgovor na to vprašanje je čisto odveč, ker gospodje pri »Novi Pravdi« čisto dobro vedo, da zastopamo mi pošteno javnost in da je ta za nami, kar so nekoč tudi sami zelo pridno povdarjali. Pač pa ne bo odveč odgovor na drugo vprašanje, to je kdo plačuje sedaj

tisk »Nove Pravde«. Govori se, da je bil postavljen neki ultimatum in da je bil šele nato omogočen tisk »Nove Pravde«. Merda pa bi v tej stvari »Nova Pravda« lahko nekaj več povedala. V karakteristično vrednosti odgovora »Nove Pravde« bodi še povedano, da se hoče tudi glede svoje švigašvaga politike izgovarjati z vzklikom: Za kaj se ni že navduševal »Narodni Dnevnik« Kako smešen je ta vzklik, vedo naši bralci najbolje. Ne moremo pa seveda pomagati, če »Nova Pravda« danes, ko je odvisna od SDS ne more več razumeti, kaj je neodvisen list. Ona more samo obžalovati izgubo neodvisnosti, pa nič več.

— **Nesocialistično.** Vsa zgodovina delavskega gibanja dokazuje, da je delavstvo napredovalo samo tedaj, kadar je bilo razredno zavedno in politično nabraženo. Zato mora biti glavna naloga delavskega lista, da vzgaja delavce, ne pa da jih hujska, kar je tudi čisto odveč, ker je položaj delavca tako žalosten, da pač ne rabi nobene hujskarije. Vsega tega pa se slavna »Delavska politika« ne zaveda in mesto, da bi delavstvo vzgajala, piše domače naloge za hujskanje. Toda enkrat je že delavstvo težko plačalo svoj greh, ker se je dalo zavesti od demagogov in sedaj je nevarnost, da ponovi svoj greh, če bo sledilo samo kričavim frazom »Delavske politike«.

— **Komedija.** Samostojni demokrati so vložili interpelacijo zaradi preganjanja učiteljstva. Čisto gotovo ni na svetu stranke, ki bi bila tako malo upravičena do take interpelacije ko SDS. V Sloveniji je bilo od SDS iz političnih vzrokov persekuiranih nad 800 učiteljev, v vsej državi pa preko 600. In sedaj pridejo ti preganjalci učiteljstva in hočejo igrati vlogo zaščitnikov učiteljskih pravic. Kaj mislijo esedesarji, da smo v Italiji, da bodo take nesramne komedije učinkovale?

— **Svoboda v Italiji.** Na milanski univerzi je zboroval tretji kongres italijanskih filozofov. Ker so se pa nekateri profesorji malo preostro izražali o italijanski vladi, je rektor univerze odpovedal filozofom univerzitetne lokale, na kar so profesorji svoj kongres zaključili. Italijanski listi (seveda fašistovski) hvalijo postopanje rektorja, ker ne gre, da bi šteti, ki prejemajo od države plačo, mislili drugače ko vlada. Čisto po esedesarsko!

— **Zunanja politika nove rumunske vlade.** Novi rumunski zunanji minister Mitilenu je izjavil novinarjem, da bo zastopal miroljubno politiko. Vodil bo isto politiko ko njegovi predniki. Z državami Male antante bo gojil najsrčnejše vezi. Glede Italije pa mora naglasiti, da obstoji med Mussolinijem in generalom Avarescu-om najsrčnejše prijateljstvo. Ker je vpliv Italije v mednarodnem svetu vedno večji, se bo potrudil, da sklene z Italijo najmožje zveze. — V resnici sijajnega zaveznika imamo. Eden pripravlja napad z jugo-zapada, drug pa s severo-vzhoda, mi pa smo srečni, kadar nam govore sladke besede.

NIKOLIĆ OBSOJEN NA MESEC DNI ZAPORA.

Beograd, 6. aprila. Včeraj popoldne je bila izrečena razsodba v pravi Momira Nikolića, ki ga je tožil vojni minister Dušan Trifunović. Razsodba se glasi, da ne gre za obrekovanje, temveč samo za razžaljenje časti, ker je Nikolić rabil preostre izraze. Nikolić je bil obsojen na 300 Din globe in mesec dni zapore.

K REFERATU O OGRISOVI KNJIGI.

Dr. Albin Ogris: **Politične stranke.**

V Ljubljani 1926. Samozaložba. Tiskala »Ljudska tiskarna« v Mariboru.

Ob čitanju doslej izišlih Ogrisovih spisov sem dobil vedno vtis, da ima ta avtor redko sposobnost, dotipati se, in to po znanstveni metodi, skoro do metafizičnega spoznanja predmeta, ki ga ravno obdeluje. Njegova znanstvena metoda je tako potanke analitična, da materijo, ki se drži predmeta, takorekoč zdrobi in odlučši ter pride na ta način do kvintese, ki jo poprime sintetično in postavi v dovolj jasni in umljivi obliki pred čitatelja. Za tako raziskavanje seveda ne zadoščajo navadne znanstvene metode same, temveč je potrebno razen njih še pravo življensko doživetje in le to daje delu ono nedopovedljivo obilje, individualistično noto, posebnost, ki nam vzbuja mik do dotičnega dela in mu daje posebno vrednost.

stava, 2. Idejna in tehnična organizacija politične stranke in 3. Funkcije političnih strank v pravotvornem procesu. — Osnovno vprašanje te knjige je, kakor avtor sam navaja v predgovoru, sledeče: »S kakšno socialnotehnično funkcijo je včlanjena politična stranka v celotno socialno dogajanje, iz kakšnega vidika je mogoče sintetično umeti tako mnogovrstne in si dozdevno nasprotujoče pojave strankarstva, in kakšne so zakonitosti, po katerih se uravnavajo socialni odnosi v stranki sami, med njo in državo ter v medstrankarskih stikih?«

Iz teh navedb je razvidno, kakšno nalogo si je avtor nadel ter da je to prva knjiga v našem jeziku, ki obširno in strokovnjaško obravnava za naše razmere nadvse aktualno snov, s katero imamo opravka, vsakdo nas in vsak dan. Ne da se tajiti, da smo pri nas v strankarsko-in državopolitičnih vprašanjih mnogokrat še precej »zeleni«, da je naše znanje

in pojmovanje tega predmeta, zlasti o pomenu in zvanju države čestokrat — šolsko, da, suženjsko in to celo pri naših prosvitljencih. Ta nemoč in neznanje nas upravičuje le toliko, ker smo v lastno državnost šele pravkar vstopili in ker doslej nismo imeli prilike voditi državnih poslov na svojo roko. Zato tembolj priznavam knjigi potrebnost in važnost. Ker želim, da bi se sleherni naš človek počel učiti in premišljeval o tem predmetu, ne morem mimo, ne da bi omenil njenih hib, ki jih je treba pri ev. drugi izdaji odstraniti, zato, da bo knjiga pristopnejša širšim množicam.

Sem mnenja, da je osnova, na kateri temelji vsa zgradba knjige, prešibko, preozko obrazložena, prelapidarna in prezgoščena. Pojmi o kavzalni, finalni in normativni racionalnosti so tako važni, da jih je treba precej obširneje in podrobneje razgrniti in osvetliti. Le tedaj bi bilo mogoče širši publiko prodreti v

Roparski napad na železniško postajo Prestranek.

1 FAŠIST IN 2 ROPARJA UBITA, 3 FINANČARJI RANJENI, ROPARJI OD- NESLI 240.000 LIR.

V petek zvečer, ko so revidirali urad- niki na železniški postaji Prestranek (na zasedenem ozemlju, kakih 7 km od Po- stojne) dnevni račun, so se pojavili v pi- sarni nenadoma trije banditi. Namerili so na navzoče vsak dva samokresa. Eden od banditov je zakričal: »Roke kvišku, kdor se gane, bo ubit!«

V pisarni so se nahajali postajenačel- nik Angelini, trije drugi železniški urad- niki in dva trgovska zastopnika. V smr- nem strahu so navzoči ubogali. Eden od njih je v razburjenosti vstal. To bi ga bilo kmalu stalo življenje, kajti eden od razbojnikov je oddal proti njemu nenu- doma dva strela, ki pa nista zadela ni- kogar ter sta bila oddana najbrže samo v podkrepitev grožnje. Nato je pobral eden od banditov ves denar v znesku 240.000 lir, od katerih je ležalo 40.000 na mizi, 200.000 pa je bilo odstranjenih v blagajni, v kateri je tičal ključ. Pred- no so roparji odšli so ukazali navzočim, da pred potekom 10 minut ne sme nihče klicati na pomoč, sicer stopijo v akcijo številni roparski tovariši, ki čakajo za vsak slučaj zunaj, nato so se hitro od- stranili ter zaklenili vrata.

Kljub grožnji je planil neposredno po njihovem odhodu uradnik Toniolo skozi druga vrata na prosto ter zakričal na ves glas na pomoč. V bližnjem, kakih 300 m oddaljenem poslopju se je nahajala voja- ška in finančna straža. Na Toniolov klic je prihitelo iz poslopja več vojakov in finančarjev, na čelu jim fašist Del Fi- une. Fašist in eden od vojakov sta bila najbolj urna. Ne vedoč, da se nahajata v bližini dva druga do zob oborožena ban- dita, sta stekla za napadalci, ki so se namo obrnili ter zaklicali tovarišema, da naj krijeta njihov umik. »Branilca« sta

se pozivu odzvala ter jela streljati. Obo- rožena sta bila vsak z dvema samokre- soma in eno avstrijsko vojaško puško. Ko ju je Del Fiume opazil, se je obrnil, hoteč zbežati. Obenem je oddal na ro- parje dva strela ter zaklical: »Vojaki, na pomoč!« V tem trenutku je padel nar- tev na tla. Eden od roparjev ga je po- godil v hrbet, krogla mu je prebila srec in pljuča. Ko je to videl njegov tovariš, vojak Brunelli, se je vrgel na tla ter ta- ko fingiral, da je zadet. Medtem so otve- rili ogenj ostali vojak in finančarji in razvilo se je med njimi na eni in roparji na drugi strani besno streljanje. Prvi tri- je roparji so se umikali medtem proti reki Pivki. Prišedši na breg, so se vrgli po vojaško na tla ter nadaljevali strelja- nje, toda ni trajalo dolgo in dva od njih sta se zvrnila smrtno zadeta v reko, na- kar so zbežali ostali trije, med njimi oni, ki je nosil plen, v gozd na Javorniku. Vojaki in finančarji so jih zasledovali, toda, ker je nastala noč, so izgubili sled. Od zasedovalcev so obležali na bojišču trije ne posebno težko ranjeni finančarji.

Ko so uvideli vojak in finančarji, da je nadaljnje zasledovanje v temi zaman, so se vrnili. Potegnili so ubita bandita iz vode, ki je bila rdeča od njiju krvi. Skušali so dognati njiju identiteto, kar se jim pa ni posrečilo. Pri enem od njih so našli avstrijsko vojaško knjižico, voz- ni red, na katerem so bili podčrtani vla- ki proge Rakek—Postojna — ter italijan- ske in jugoslovenske novčanice. Ita- lijanski listi bi radi speljali zadevo na politično polje in trdijo, da so bili »br- iganti naši ljudje, kar je pa popolnoma izključeno: klasična dežela brigantstva je Italija, v Sloveniji pa je bilo roparstvo iztrebljeno že pred 100 leti.

Naša avijatika.

Ze 1921. leta je bil v Beogradu osno- van Aero-Klub kraljevine SHS, kateri je prevzel nalogo, da pomaga ustvarjati domačo industrijo za zrakoplovstvo. V letu 4 let je klub tako napredoval, da steje danes blizu 10.000 članov v celi državi. Po vseh večjih mestih ima svoje filijale, svoje Mesne in Glavne Odbore Aero-Kluba. Mesni Odbor Aero-Kluba je bil osnovan tudi v Ljubljani, kjer je s početka lepo napredoval, ali je njegovo delovanje pred 1 in pol letom popolno- ma utihnilo.

Do sedaj se Aero-Klub res ni mogel pohvaliti z uspehi, ki bi bili v korist vsej javnosti, to pa zato, ker je bil klub še v razvoju in še ni imel tega ugleda, ka- kor ga ima danes, ko je faktor, s katerim je treba računati ter se analogno temu upošteva pri državnih faktorjih. Aero- Klub je danes že tudi član mednarodne aeronautičke zveze v Parizu.

Ze leto dni pripravlja Aero-Klub tla za ustvaritev prve zrakoplovne linije v naši kraljevini. Uspel je, da je dobil od kompetentnih faktorjev za uresničenje te njegove ideje mandat, nakar se je lo- til z vso energijo praktične izvedbe na- črta. Res pa je tudi že skrajni čas, da se tudi mi v tem pogledu malo zganemo, kajli vsi naši sosedje so nas glede aviatike že daleč prekosili. Vsepovsod okrog naše države se spleta vedno ožje omrežje zračnih prog. Z zračnimi prog-

mi pa se ne omogoča samo udobnejše in hitrejšo potovanje, temveč ustvarja tudi ogromna rezerva izvežbanih pilo- tov in letal, ki se izpremeni v slučaju kaknega resnejšega konflikta lahko hitro v strašno vojno orožje. In če bi ostali ni še nadalje v tem oziru tako brezbrizni kot dosedaj, bi se lahko zgodilo, da bi nas obsipavali ob izbruhu vojne današ- nji luksuzni potniški parniki z bombami in strupenimi plini, mi pa bi morali trpeti, ne da bi se mogli braniti — ker ne bi imeli enakih sredstev, da bi se zo- perstavili. Jasno je torej, da je treba ro- doljubno akcijo Aero-Kluba z veseljem pozdraviti ter jo podpirati, da pride do zaželjenega uspeha.

Za skromen začetek se misli osnovati zračni promet z aeroplani med Beogra- dom in Zagrebom. Zračna prometna li- nija bi se pa vsako leto razširjala, tako, da ni izključeno, da bomo že prihodnjo pomlad (1927) lahko prav komodno po- tovali v treh do treh in pol urah po zra- ku iz Ljubljane preko Zagreba v Beo- grad.

Aero-Klub je sestavil društvena pra- vila, ki jih je minister trgovine tudi že poirdil. Osnovni kapital društva znaša za sedaj 6.000.000 Din. Razdeljen je na 24.000 akcij po 250 Din; Če bo pa po- trebno, se razpiše še druga emisija ak- cij v istem iznosu, tako da se glavna podvoji.

Prvine in s pridom vživati razglede in ogleda te stavbe celokupnega politične- ga življenja. Prirodno-vzročna racional- nost je obenem mitološki kompleks, me- ječ neposredno na metafizični svet, final- na racionalnost je obenem individualis- tična in egoistična, ki korenini v pri- rodno-vzročnem kompleksu, normativna racionalnost pa je obenem filozofsko- mišljenski kompleks, katerega nosilec je mikrokosmos, osebnost človekova. To so tri razdobja, da, trije svetovi v člove- škem življenju, katerih vsak je tako va- žen in zase oddeljen, čeravno prehajajoč in se zlivajoč ob periferijah z ostalima, da bi bilo treba le za njih precizno defi- nicijo najmanj tolikšnega obsega, kol-ikor ga zavzema vsa predmetna knjiga.

Moj drugi pomislek je, ker postavlja avtor svojo zgradbo v glavnom le na mo- čanski princip. Zavest moči je ali soci- alnega ali pa individualnega izvora in oba ta dva vira sta v življenskem raz- voju nujno potrebna, ker bi brez njih ne bilo nikakega odpora, ne gibanja in

nikakega razvoja. Brez socialne zavesti moči bi ne bilo naravno-vzročne ali mi- tološke zajedniške tvorbe v človeški družbi in brez individualne zavesti moči, rekel bi, brez revolucionarnosti, bi ne bil mogoč finalni kompleks in brez tega ne normativni ozir. osebnostni. Toda smoter in cilj vsega dogajanja v člove- ški družbi pa vendarle ni edino močan- ski princip, kakor meni avtor, temveč zakonitost. Zakonitost pronica vse življe- nje in vso naruro. Človeška družba pre- vzema to zakonitost ali naravnost od Bo- ga, ali si jo išče sama v živem življenju, po doživetju, odklanjajoč vsak pouk od zunanje strani. Vedno gre za zakonitost, zavest moči je le posrednik ali nosilec hetenja v nje dosego. Res je moč glavni pogoj v dosego pravnega reda v državi, toda ta moč ni essentialne države. Zato država ni in ne more biti sama sebi nam- en, temveč namen njen je le dosega zakonitosti. Kaj je zakonitost, to je po- glavje zase. Eno je gotovo, da zakonitost v materijalnem svetu ni stalen pojem,

V Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Skoplju in drugih mestih je vzbudila akcija za ustanovitev zračne proge veli- ko zanimanje. Do sedaj se je prijavilo iz najuglednejših finančnih krogov že nad 150 oseb, ki reflektirajo na akcije. Pričakovati je, da tudi Ljubljana ne za- ostane za imenovanimi mesti, to pa tem- bolj z ozirom na to, da bo šla tudi zračna proga Praga—Dunaj—Gradec—Trst, ki jo nameravajo vzpostaviti neke inozem- ske družbe za zračni promet, preko Ljub- ljane.

Nalogo, da pridobi ustanovitelje iz Ljubljane, je prevzel, kolikor je znano, min. n. r. Ivan Hribar.

Ko bodo prijavljeni reflektanti iz vse države, se razpiše vpis akcij, ki se bodo glasile na ime, s čemur bo zajamčeno, da se ne bodo mogle prodajati tujcem ter ostane tako družba za zračni promet v Jugoslaviji izključno v naših rokah.

Anton Rodošek.

JUBILEJ P. H. SATTNERJA.

Pevski zbor slovenskega učiteljstva proslavi s svojim prvim koncertom 75- letnico moža, ki je vse svoje življenje žr- tvoval slovenski pesmi, ki je oplodil našo pevsko umetnost tako, kot nihče pred njim, moža, ki je prodril i po svojih cer- kvenih i po svojih svetnih skladbah tako globoko v slovenski narod, kot do danes še ne izlepa kdo; ta mož je p. H. Sattner. Od priprostih popevkov do klasične, tudi v tujini znane Misse Serafike, od pri- proste šolarske pesmice do simfonične pesnitve, oratorija i opere, vse to je njegovo polje, on je prehodil vso to pol, vse to je bilo izklesano v njegovi delav- nici.

P. H. Sattner je bil rojen 29. novem- bra 1851 v Kandiji pri Novem mestu, kjer je obiskoval osnovno šolo in prve razrede gimnazije. Ze v letih svoje prve mladosti se je približal glasbi, ki ji je ostal do danes neomajno zvest, ki ji je žr- tvoval vse svoje življenje, ves prosti čas. Ze mali deček je vstopil v cerkveni pev- ski zbor. Minilo je nepretrganih 60 let, kar deluje na polju cerkvene glasbe, spr- va neznačen altist, se je razvil v 5. šoli v tenorista, prevzel kmalu orgljanje in vodstvo na koro, ki ga je obdržal povsod, kamor ga je zanesla usoda. Ravno letos mineva 25 let, kar je ustanovil v Ljublja- ni na frančiškanskem koro mešani cer- kveni zbor, ki je gotovo eden najboljših v naši državi in tudi daleč preko meja. Znal je združiti v zboru najboljšje pevce odlične osebnosti. Kdor je začel pri njem peti, se ni več ločil od zbora. Taktirsko zna voditi tako, kot malo kdo. V cerkve- nem frančiškanskem zboru je proizvajal že več prvovrstnih del, med drugimi svoj oratorij »Vnebovzetje«. Zbor je sodelo- val tudi celoten pri Bachovem Pasijonu, ki ga je vodil na frančiškanskem koro dr. Čerin.

P. H. Sattner je deloval in še deluje tudi kot pedagog. Ze leta 1874 je prevzel pouk petja na gimnaziji v Novem mestu. Poleg tega je pa poučeval, kjer je bil in se poučuje svoje sobrate v potrebnem cerkvenem petju. V Novem mestu je bilo glasheno življenje v njegovem času po- sebno živahno, dijaki so imeli na primer kar tri zbere. A manjkalo je sloven- skih primernih pesmi. Tu je začel p. Hu- golin skladati. Iz te dobe so njegovi me- šani zbori: Gori, gori na planine, Po zi- mi iz šole, Studeenčku, V petju oglasimo in dr., ki jih je izdala leta 1888 Glasbe-

temveč tekoč, vedno se izpreminjajoč v smeri čimvečjega izpopolnjevanja. No- silec tega hetenja pa je človek-gospod. Vsa borba gre za človeka, ki najpravi- nejše jemlje in deli gospodarske, social- ne in kulturne dobrine. To je kulturni pojem, ki se osredotočuje v normativ- nem kompleksu.

Kenčno moram ugotoviti še neko po- sebnost, ki žarko osvetljuje naše razme- re pri izdajanju znanstvenih del. Avtor je založil knjigo sam, knjigo, obstoječo iz 17 tiskanih pol. To je ob naši mala- številnosti naravnost neverjetna požrtvo- valnost. Sem mnenja, da bi bila dolžnost vlade, take izdaje podpreti, ker sicer preti avtorju nevarnost, da gospodarsko prepade. Zato želimo knjigi, ne le iz na- slova njene znanstvene vrednosti, am- pak tudi iz gmotnega stališča, da si jo nabavi vsak, prav vsak izobraženec.

O. A. M.

na Matica in so deloma tudi v Mohorjevi pesmarici. To so klasične pesmi lepe ne- dolžne mladinske dobe, ki so in bodo ostale večno lepe. V tej dobi je nastalo tudi več moških zborov, med njimi »Pe- bratimija«, še vedno kakor nekdaš ljub- ki, klasični »Nikar, nikar se me ne boj« in dr. Od teh malih začetkov je korakal mož vse pot napredka mimo samospo- vov, mešanih in moških zborov, do zbir- ke štirih koncertnih zborov, ki jih je iz- dala Glasbena Matica leta 1908., med ka- terimi je najlepši »O nevihtic«. Glasbena Matica ga je proizvajala iz rokopisa z izrednim uspehom.

Sattner ni ostal pri vokalni glasbi, lo- til se je tudi orkestra. Gregorčič mu je bil vir za njegove velike simfonične pes- nitve; Jettejeva prisega je prva med nji- mi (1911), ki je prodrla po vsej Sloveniji. Peli so jo celo v Beogradu in v Ameriki (ponovno). Sledile so »Oljki« (1914), »Soči« (1918), »V pepelnici noči« (le- ta 1921). Leta 1911. je dovršil svoj veliki oratorij »Vnebovzetje«, ki je ob proizva- janju štirikrat prenapolnil umionsko dvo- rano. Njegovo najnovejše delo je opera »Tajda«, ki jo bomo slišali v operi pri- hodnjo jesen; a to ni zadnje njegovo de- lo. Listi še vedno poročajo o skladbah, ki vro iz njegovega neizčrpljivega vira.

Sattner je gotovo naš najplodovitejši skladatelj, ki je utrl in ugladil slovenski pesmi pot na kvišku. On živi vse svoje življenje samo slovenski pesmi, zato ga bo naša pesem slavila, dokler bodo Slo- venci prepevali.

Vojni minister general Syrový

ZABAVNO POTOVANJE PO JADRAN- SKEM IN SREDOZEMSKEM MORJU.

Malo jih je, ki se veselijo sreče, pose- dovati lastno jahto ter se z isto po morju voziti, obale obiskovati in si s tem svoje utrujene živce okrepčati. »Cosulich-Lini- ja« v Trstu pa nudi vsakomur priliko, da se te dobrote posluži. Ta družba je to leto določila enega svojih najlepših parnikov in sicer »Stella d'Italia« z 13000 tonsko tonazo, 450 čevljev dolžine in 60 čevljev širine z hitrostjo od 17 milj na uro, z dve- ma vijakoma in dvema dimnikoma, ki je z svojo belobarvno zunanostjo zelo pri- vlačljiva.

V notranjosti tega parnika je vsa opr- va razkošno izvršena, sprejme 360 udele- žencev I. razreda v kajifih z 1, 2, 3 in 4 posteljami, kopalnicami in toaletami, ba- zin za plavanje, 2 luksuriorne jedilne dvorane, kadalnice, plesna dvorana, ve- randa, kavarna itd. Postrežba sploh ena- ka prvovrstnemu plavajočemu hotelu, v kateremu so za duševno razvedrilo go- stov najsposobnejši godci.

Za letošnjo poletje in jesen je na pro- gramu devet razvedrilnih potovanj, tra- jajoče vsako po dva do tri tedne. Odhod in prihod je Trst, obiskujejo se pa mesta: Korfu, Korint, Atene, Dardanele, Cari- grad, Smirna, Nauplia, Capri, Civitavec- chia, Amacio, Hyree, Cannes, Nizza, Mo- naco, Genova, Katakolo, Vilefranche, Bar- celona, Palma, Cagliari, Malta, Algir, Ma- laga, Kotor, Dubrovnik, Zara, Venedig, Brioni, Split itd.

Priglasil se knjižijo in pojasnila se dajejo pri glavnem zast. »J. G. Drašković, Za- greb, cesta B 3; interesentom v Slove- niji pri zastopstvu »Simon Kmetec, Ljub- ljana, Kolodvorska ulica 30« in pri fili- jalah »Cosulich-Linije« v Beogradu, Spli- tu, Gruzju, Šibeniku, Metkoviću, Cetinju, Sušaku, Pančevu.

Dnevne vesti.

»KALDRMINA« ZA LJUBLJANO.

Državna uprava pobira na carinarnah določene zneske pod naslovom »kaldrmine«, ki naj služi kot prispevek za popravilo in vzdrževanje cest, ki vodijo do carinarn. Kakor znano, so tudi Miklošičeve ceste dvakrat plačali, enkrat v obliki prvič pobrane »kaldrmine«, drugič pa na občinskih dokladah. Državna uprava si gotovo misli, da tudi v Ljubljani ni treba lepih cest, če jih nima Beograd, kjer so celo slovite Teracije (središče mesta) tako razrite, da je naravnost čudno, če se kakšen Slovenec vrne iz Beograda brez polomljenih nog.

— »Uradni list« št. 30 z dne 31. t. m. priobčuje: Zakon o Obrtni banki, uredba o volilnih predpisih za ljubljansko trgovsko zbornico, uredba o razdelitvi države na 10 inšpekcijskih delov, 8 inšpekcijskih parnih kotlov in dve inšpekcijski dela plovitbe, odločbi o taksah za pregledovanje in žigosanje namiznih tehtnic ter naredbo vel. župana ljublj. oblasti glede izdajanja omejenih stavbnobrotnih koncesij.

— Hišni posestniki pri Pašiču. Te dni so predložili zastopniki hišnih posestnikov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Osijeka, Novoga Sada, Splita in drugih krajev ministrskemu predsedniku spomenico v kateri zahtevajo, da se zakon o zaščiti najemnikov s 1. novembrom ukine. V spomenici odločno protestirajo zoper utesnitev lastniške pravice, izjavljajo, da jim je obljubil minister za socialno politiko v nekem govoru v parlamentu, da je sedaj veljavni zakon o zaščiti najemnikov zadnji te vrste, dočim se vrše priprave za to, da bi se veljavnost zakona potom depolnilnega predloga prolongirala. Hišni posestniki se obračajo na ministrskega predsednika s prošnjo, da bi jih podpiral ter ne bi dopustil, da bi se stanovanjsko vprašanje nagloma rešilo, ne da bi se popreje še enkrat temeljito proučilo. Nikola Pašič je izjavil, da obdrži problem v evidenci.

— Začetek kongresa ruskih emigrantov. Te dni je prišel v Parizu kongres ruskih emigrantov. Kongresa se udeležuje 400 delegatov različnih emigrantskih organizacij.

— Tretji delavski kongres na Grškem. Te dni se je pričel v Atenah 3. kongres grških delavcev. Kongresa se udeležuje okrog 350 delegatov raznih delavskih organizacij.

— Dolga seja angleške spodnje zbornice. Angleška spodnja zbornica je imela te dni sejo, ki je trajala ob 2. popoldne do drugega dneva ob 5. popoldne. To je druga najdaljša seja, kar jih pozna zgodovina angleškega parlamenta.

— Razpisana mesta. Veliki župani ljubljanske oblasti razpisuje službena mesta sanitetnih referentov za srece: Radovljico-Laško in Krško. Prošnjo je vložiti do 25. aprila pri vel. županu ljubljanske oblasti.

— Umrl je dne 5. t. m. v Središču ob Dravi Jakob Klemenčič, veleposesnik, občinski odbornik itd. Pokojnik je bil vrl narodnjak in dober gospodar, ki se je vedno zanimal za vsa aktualna vprašanja. Užival je splošen ugled ter bil splošno priljubljen, kar dokazuje dejstvo, da je bil ne samo dolgoleten občinski odbornik, temveč tudi funkcionar vseh važnejših kulturnih, gospodarskih itd. društev v svojem okraju. Bodi mu ohranjen časten spomin.

— Velik požar v Manilli. Te dni je izbruhnil v Manilli velik požar, ki je uničil večji del mestnega okraja, v katerem stanujejo domačini. Okrog 3000 oseb je brez strehe.

— Bučele — morilke. V vasi Bonne v Alžiru je prevrnil te dni neki voz po naključju čebelnjak. Razjarjene bučele so konja tako opikale, da sta poginila. Napadle so tudi gručo otrok na bližnjem vrtu, ki so jih takisto opikale tako, da ni bilo vsled oteklina nobenega od njih več

spoznati ter jim je rešila samo pravočasna zdravniška pomoč življenje.

— Junaska smrt roparja. Iz Prizrena poročajo: Neka orožniška patrulja je izvedela te dni, da zahaja v samono hišo vdove Angeline Lukič v tamkajšnjih krajih glasoviti roparski poglavar Sibir Vukašinič. Po noči so orožniki hišo obkolili ter zaklicali Angelini, naj pozove Vukašiniča naj se uda. Sibir je zakričal iz hiše: »Živega me ne dobite v roke! Imam dovolj municije, da vas bom ugnal v kozji rog.« Po teh besedah se je razvilo besno streljanje. Kmalu nato je vrzel Vukašinič med orožnike dve bombi, ki sta sicer eksplodirali, vendar po niste napravili nobene škode, nakar se je boj nadaljeval. Ko se je prikazala na nebu jutranja zarja, so zagledali orožniki na oknu belo zastavo. Zato so nehali streljati. Sibir je stopil k oknu ter jih prosil, naj ne store Angelini ničesar, češ, da je nedolžna. Nato se je umaknil Vukašinič zopet v sobo, objel svojo ljubico, jo poljubil ter si pognal kroglo v prsi. Ko so čuli orožniki strel, so udri v hišo. Ko jih je težko ranjeni ropar zagledal, je zgrabil zopet za revolver ter hotel nanje streljati. Eden od orožnikov ga je prehitel ter ga ustrelil v glavo. Vukašinič je obležal na mestu mrtev.

— Umor 73 letne starke. Te dni je prišla hči vdove posestnika Marija Steinerjeva iz Kasez v Zalec k distriktnemu zdravniku po mrtvaški list za neko 73 letno občinsko ubogo, ki je stanovala že 20 let pri Steinerjevi. Ker je bil distriktni zdravnik bolan, je poslal k umrli svojega namestnika. Zdravnik se ni malo začudil, ko je ugotovil na truplu znake nasilstva. Naznanil je zadevo oblasti, ki je uvedla preiskavo ter našla v hlevu, kjer je starica navadno prenočevala, krvavo sekuro in sledove krvi na tleh. Sodna obdukcija je ugotovila, da gre za umor. Z zvezi s tem so bili aretirani rudar Kokol, ki je bil znan kot njen ljubimec, njena hči in njen sin. Kokol se je v zadnjem času s svojo staro ljubico pogosto prepiral ter se opetovano izrazil, da mora izginiti s sveta.

— Strašna babjevost. Iz Bruslja poročajo o neverjetni historiji, ki bi bila kmalu veljala neko gospo življenje. Sin nekega peka je bil že dalje časa bolan. Prijatelji rodbine — spiritisti so izjavili, da bi bilo fanta mogoče ozdraviti samo na ta način, da bi se pograbilo in žrtvovalo prvo žensko, ki se jo sreča na pokopališču. Rodbina se je podala na pokopališče. Kmalu je prišla mimo soproga nekega zdravnika. Pograbili so jo ter jo vlekli s silo v pekarno, kjer so jo hoteli pobasati v peč ter jo živo speči. K sreči se je obrnilo bolniku v onem trenutku zdravje na bolje, vsled česar so prisrmojeni spiritisti žensko izpustili.

— Oče prisostvoval usmrčenju svoje sine. V Milledgeville v Ameriki je bil obsojen nedavno na smrt študent Ted Coggershall, obdolžen umora nekega profesorja. Oče in brat obsojenega sta prosila za dovoljenje, da smeta usmrčenju osebno prisostvovati. Predno je sedel študent na električni stol, je zaklical svojemu očetu: »Nedolžen sem... Zbogom, papa. Ne žaluj, saj se vidiva zopet.« Oče je odgovoril sinu: »Da sinko vidiva se zopet in hodila bova zopet skupaj na lov na divjačino in ribe.« Nato se je obrnil oče proti publiku ter zaklical: »Poglejte ga, nedolžen je kot takrat, ko se je rodil. — Ted je umrl mirno smejljajoč se in s cigareto v ustih.

— Strašno maščevanje. Beograjsko apelacijsko sodišče je obravnavalo te dni neko zadevo, ki spominja na turške čase. — Kmet Dragomir Oščarevič iz Jablanice je imel, dasi oženjen, več let razmerje z vdovo Kristino Vujadinovič iz Surejevice. — Njegovi ženi je bila stvar znana in delala je svojemu možu neprestano scene. Najbolj jo je jezilo, da se je vdovica javno ponašala z ljubeznično, njenega moža ter da se je opetovano izrazila, da je on ne mara več, ker je stara, sitna »škallja«. Po naključju se je vrnil kmet te dni k svoji ženi. Kakor je bila sicer žena radi tega vesela, ji njena maščevalnost vendar ni dala miru. Kovala je zoper svojo konkurentinjo temne načrte, za katere je pridobila tudi svojega moža in svojega očeta. Sporazumno so določili dan maščevanja. Kmet Dragomir je vedel, kdaj hodi Kristina, ki je bila čez dan zaposlena v Jablanici, domov. Počakal jo je v bližnjem

gozdu. Ko je prišla ter ga stavila na odgovor, zakaj jo je zapustil, in ga prosila, da naj se vrne k njej, je izzval kmet prepirl ter jel svojo ljubico tepsti. Na njen krik je prihitela iz goščave njegova žena in njen oče. Vsi trije so se navalili na nesrečno ženo, jo slekli do nagega in zvezali. Nato so zakurili ogenj, razbelili skarje ter jeli Kristino ščipati in žgati po najobčutljivejših mestih. Ko je bilo vse njeno telo ena sama rana, so odnehali ter jo vrgli v grmovje. Od bolečin je tulila nesrečnica ves čas kot zver, toda čul je ni nihče. Šele drugi dan jo je našel neki kmet ter jo prepeljal v bolnico. Dasi težko poškodovana, je ozdravila. Vložila je ovadbo. Prvoinstančno sodišče je obsodilo vsakega od njenih mučiteljev na šest mesecev ječe. Druga instanca je zvišala kazeno za Milanovca in njegovo ženo na tri leta težke ječe, dočim jo je odnesel Vukič zopet poceni, dobil je šest mesecev ječe.

— Kratka krila na Grškem zopet dovoljena. Iz Aten poročajo: Tu je bila izdana policijska naredba, ki objavlja, da je dekret ministrskega predsednika Pangalosa, s katerim je bilo ženskam prepovedano nositi kratka krila, ukinjen.

— Konec sveta se bliža. V Trbovljah in Hrasniku razširjajo delavke ilustrirane knjige z naslovom »Znamenja našega časa«, v katerih prorokuje neznan slepar na podlagi citatov iz Svetega pisma skorajšen konec sveta. Razširjevalke kolportirajo tudi druge pobožne knjige, s katerimi mešajo naivnim ljudem možgane. Oblast je zaplenila že več takih knjižic. Kljub temu se pojavljajo med ljudstvom vedno nove.

— Koncert v Kranju. V soboto dne 10. aprila točno ob pol 9. uri zvečer prireditelj kranjski čitalniški pevski zbor in orkester po daljšem presledku v novi čitalniški dvorani Narodnega doma koncert z izbranim vzpredom. Orkester izvaja zanimive glasbene točke, moški in mešani zbor pa nastopi skoro s samimi najnovejšimi skladbami. Na koncertnem vzpredu je tudi po ena francoska in češka skladba za vijolino s spremljevanjem klavirja. Po koncertu je v istem prostoru prosta zabava.

Ljubljana.

— Velika noč. Prazne kavarne, prazne gostilne, prenapolnjeni vlaki in krasno prijetno hladno vreme, to nam je podarila letošnja Velika noč. Kdor je le mogel, je hitel ven, daleč iz dolgočasnega mesta, in zlasti oba popoldneva so se vile dolge procesije svežega zraka in od diha željnih ljubljancov na vse strani iz mesta, ki je ostalo popolnoma opustošeno. Doma so ostali samo dojenčki in betežni stari, po kavarnah pa so stregli natakariji samo najbolj strastnim kvartopircem. Okoliški gostilničarji so prišli letos prav zelo na svoj račun glede pijače, velikonočnega »žegna« pa so prinesli ljudje toliko s seboj, da so se tudi kokoši na dvoriščih dovolj nazobale in tudi psički so imeli dovolj obirati. Tako je bilo vsaj enkrat pozabljeno vsakodnevno trpljenje in ljudje so se brez skrbi veselili toplega spomladanskega solnca, zelenih travnikov in probujajočega se mladega cvetja.

— Zaprte tvornice. Kemična tovarna na Selu je obrat ustavila. Kakor se govori, bo ustavila svoj obrat tudi tvornica za klej. Obrati pa ne bodo ustavljeni za daljšo dobo, ampak le začasno, dokler ne bodo delavci dovolj mehki za znižanje mezd.

— Dečji dan. Dne 7. aprila, t. j. v sredo po Veliki noči se vrši »Dečji dan«, novost za naše kraje. Na ta dan bodo sadili v Ljubljani dečki višjih razredov osnovne in vsi dečki meščanske šole smrekove sadike. Pod vodstvom upraviteljev in svojih učiteljev gre en del na Grad, drugi v Tivoli, tretji pa v Kleče, kjer bodo pogozdili v to določeno zemljišče. Obлека bodi navadna delavniška. Namen tega dne je dvojen: gospodarski in vzgojen. Otroke je treba navajati, da spoštujejo in ljubijo naravo in nasade, ki rastejo nam vsem v korist in zabavo, da se vadijo negovati koristne rastline, ljubiti delo in vzbujaati zaupanje vase. »De-

čji dan« je odredilo ministrstvo po vsej državi. V slučaju deževnega vremena se vrši pogozdovanje naslednje soboto. Stariši in interesentje se vljudno vabijo k pogozdovanju.

Maribor.

— m Mariborski borzi dela, ki bi se po naredbi ministra za socialno politiko morala ukiniti s 1. aprilom je zasiguran obstoj Delavska zbornica v Ljubljani in mestna občina mariborska sta prevzeli vzdrževanje iste.

— m Seja Zveze za tujski promet v Sloveniji se je vršila v sredo 31. marca t. l. v Mariboru v prostorih velikega županstva. Sklep je bil: da se občnemu zboru, ki se vrši 21. maja t. l. v Ljubljani predloži pravilnik in izpovedanje. Ustanoviti naj se namreč za Slovenijo dve podzvezi in to: mariborska in ljubljanska, ki naj bi imeli svoj avtonomen proračun in delokrog. Samo propaganda se bi izvrševala iz centrale za obe oblasti. Ustanovi se tudi informacijska pisarna.

PRIMORJE.

— Zaplenba listov. »Istarska Riječ« od 25. t. m. je bila zaplenjena radi uvodnika »Naši mladi« in članka »Starom stazom novom snagom«. Istotako so bile zaplenjene »Novice«. V vzroku je uredništvo do sedaj še na nejasnem.

— Fašistovski sindikat kamnosekov v Nabrežini. V nedeljo 22. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor fašistovskega sindikata kamnosekov v Nabrežini. V odbor so bili izvoljeni izključno samo Italijani kakor izhaja iz sledečega seznama: Antonio Pertot, Mora Kuigi, Cesare Amleto, Fabris Luigi, Jurza Luigi, Jurza Ernesto, Cimador Luigi, Marega Emilio.

— Slučaj Sportno izobraževalnega društva »Snežnik« v Sv. Petru na Krasu. Društvu so že več mesecev delali največje situosti pri izvrševanju društvenega programa, tako so načelniku tamburaškega odseka zabranili dostop na kolodvor, kamor mora redno vsak dan kot uradnik velike lesne tvrdke. 22. t. m. pa je direktorij fašja pozval v svoje prostore tri odbornike omenjenega društva in od njih zahteval, da skličejo občni zbor, kjer naj sestavijo prošnjo za pristop društva k fašistovski politični organizaciji.

— Prepovedana dramatična predstava v Vipavi. Komisar Džaz v Gorici je prepovedal predstavo Finžgarjeve igre »Veriga« v Vipavi, z motivacijo, da je igra subversivna in iredentovska. Čemu se govori v igri samo o verigi in zopet o verige, je vzklilnil...

— Prepoved koncerta. Glasbeni večer domačega orkestra na lok, ki se je imel vršiti v soboto 28. t. m. na Opčinah, je oblast prepovedala z motivacijo, da je to storila radi tega, ker je dvorana, kjer bi se moral vršiti koncert, v zvezi z gostilno.

Književnost.

Mirko Pretnar: V pristanu.

1926. Izdala in založila Tiskovna za druga v Ljubljani. Cena broširani knjigi Din 24.—, v celo platno vezani Din 32.—, poštnina Din 1.50.

V času, ko so zbirke čiste lirike prava redkost, je izšla knjiga »V pristanu...« pesmi mladega lirika, ki je že kot so-trudnik Lj. Zvona in Doma in sveta vzbujal pozornost. Ta knjiga nas spei pevede nazaj v pristan tihe poezije, kakor je vzklila v dotiki z našo zemljo in ob dihu našega neba. To je čisti odmev resničnih liričnih doživetij, ki jim je tuje vsako hlastanje po duhovnih prenapelostih in neiskrenostih. Prav tako kot vsebina, ki ji je glavna snov nežna erotika in globoko občutenje utripov narave, je tudi oblika zaokroženo mirna in ubrana. Sploh je ta zbirka prelep pozdrav domovine, ki ga pošilja avtor iz Pariza, kjer živi že tretje leto.

Zbirko toplo priporočamo vsem tistim, ki so v naših praktičnih časih vendarle še žejni prave umetnosti in radi vzamejo v roko tudi po opremi lepo knjigo.

DR. JANEZ EV. KREK, IZBRANI SPISI I.

Ta knjiga se dobiva sedaj po znatno znižani ceni, in sicer stane vezan izvod 35 Din, broširan 25 Din, po pošti 3 Din več. Knjiga obsega na 188 straneh velike oblike, opis Krekove mladostne dobe (1865—1892) in izbrane spise iz tega časa. Posebno pozornost zaslužijo Krekova pisma iz let 1888—1892, ki nam nudijo globok vpogled v miselnost izrednega moža. Knjigo krasi tri priloge slik na boljšem papirju; slike nam kažejo kraje, kjer je preživel Krek svoja leta pred doktoratom. Knjiga se naroča pri Novi zabolžbi v Ljubljani. Kongresni trg 19.

Radiofonija.

RADIO-KINO. — DUNAJSKI PROGRAM. — RAZNO.

Dobil sem vprašanje, kaj je s tistim zvižganjem na dolžino dunajskih pošiljalcev, ki je podobno Morseevim znamenjem, a vendar ga ni mogoče razbrati. Takih amaterjev, ki si tega pojava niso znali razložiti, je mnogo, zlasti je takih mnogo, ker nimajo dnevnih literatur o radiofoniji. Ne morem si misliti pravega amaterja, ki ne prejema vedno vsaj ene revije. Za naše kraje so najpripravnejše dunajske revije, ki jih je že cela vrsta in so jako dobre.

Tisto tipično zvižganje v slušalki prihaja od valov, ki prenašajo — slike, predhodnice radiokina najbližje bodočnosti. Mala Avstrija je tudi v tem oziru najlepši vzgled vsem svojim sosedom, velikim in malim. Pozvala je na Dunaj slovenskega Francoza prof. Belina, da na tu-kajšnji pošiljalni postaji napravi oddelek za pošiljanje — slik.

Omenjal sem že v nekem svojem pismu, da je to vprašanje že dovoljno rešeno; gre le še za izpolnitve tega kolektalnega izuma. Danes pošiljajo po zraku slike vsake vrste, slike dokumentov, kopije, dopisov, odtise prstov, časopisne članke itd. Da, posrečilo se je že prenašati slike gibajočih se predmetov, torej: kino! Le še malo časa nas loči od dobe, ko bomo imeli doma kino, ki ga bodo veliki pošiljalci; imeli bomo operne ali dramske predstave itd. ter bomo slišali in videli morda bolje nego na prvih sedežih v gledališčih. Čujemo že zdaj bolje!

Prof. Belin je prišel na Dunaj in že pri prvih poskušajah popolnoma uspel. Svojo pošiljalno napravo je postavil v prvem pošiljalcu (Stubenring); od tu je pošiljal slike v eter po velikem pošiljalecu zunaj na Rosenhüglu (do tje je ljalec zunaj na Rosenhüglu (do tje je običajna telefonska zveza), a po anteni na strehi prvega pošiljalca je njegova sprejemna aparatura lovila valove iz eterja, iz katerih so nastajale slike po odposlanih originalih. Uspeh popoln. Na to so pošiljali v Gradec, a iz Belinovega zavoda v Parizu so poslali poročilo in

dokaze, da so tam popolnoma dovršeno sprejeli dunajske slike. Prof. Belin je odšel na povabilo tudi v Budimpešto, da tam postavi pošiljalno postajo za slike.

Pripovedujem te zanimivosti za vzgled rojakom v Jugoslaviji, da vidite, kako neizmerno napreduje svet v vaši najbližji bližini. Lani smo čitali, da je vha-da naročila na račun reparacij 6 velikih pošiljalnih postaj, — a nič ni čuti, kaj je s tem naročilom! Radiofonija pri vas ni niti še v povojih! Saj je malomarnost za tolik napredek naravnost v nebo kriče-ča.

Pred kratkim je bila v Ženevi zopet konferenca odposlancev vseh evropskih postaj, da končno določijo dolžine valov in se ujedinijo v raznih važnih skupnih interesih. Iz Jugoslavije ni bilo nikogar; družbo nam delajo edino še Rumunija, Bolgarija in Grška! Tu so se določile dolžine za Dunaj Rosenhügel 581, Stubenring 582 in pol, za Gradec 402, pa tudi že za bodoče vmesne postaje Celovec, Inomost in Solnograd.

Program dunajske postaje je že razširjen na predstave iz — državne opere. Prvi večer smo slišali Wagnerjevo opero »Meistersinger von Nürnberg«. Za zdaj bomo imeli dve operi na mesec, za kar plača družba operi — 200.000.000 Ka. Dosedanje prenose smo slišali divno, čisto in močno tako, da na prvih sedežih ne moreš slišati boljše. S knjigo v roki je užitek popolen!

Pošiljalce Gradec ima za seboj tudi že enoletni jubilej. Poleg dunajskega programa ima Gradec tudi jako lepo družbo lastnih umetnikov in sotrudnikov. Kdo v Sloveniji more s svojim aparatom loviti graške pošiljatve? S kakšnim uspehom! Zakaj ni nič poročil v listih? Ali je revščina v tem pogledu res tako velika, ali pa je kriva tudi indolencija amaterjev, da nič ne izvejo o vsem tem? Iz Slovenije izvejo sploh premalo! Kaj je z Rimom? Kje ga slišite in kako? Čujemo ga tudi na Dunaju!

A. G.

Sport.

V nedeljo in ponedeljek je gostoval v Ljubljani proti SK Iliriji graški prvak Sturm. Publika, katere je bilo v obeh dneh izredno veliko, je prišla na svoj račun.

Prvi dan: SC Sturm : SK Ilirija 1:1. Ilirija nastopi v običajni postavi s svojim novim trenerjem g. Zankl-om kot srednjim krilcem. Gradčani so bili izba-srednjim krilcem. Gradčani so bili izba-lancirano, hitro in gibčno moštvo; imeli so več od igre, toda kljub temu se jim ni posrečilo izravnati preje kakor minu-to pred koncem drugega polčasa. Posebno je ugajala leva zveza, obe krili in oba branilca. Tekmo je vodil g. Kramaršič.

Drugi dan: SK Ilirija : SC Sturm 1:2. Ilirija izmenja svoje desno krilo: na mesto Janeza pride Herman. Obé moštvi sta predvedli boljšo igro kakor prvi dan. sta bili ta dan popolnoma enakovredni. Ako ne bi Ilirija zastrelila enajstmetrov-ke, bi številčni rezultat tem odgovarjal. Rezultat ob koncu prvega polčasa 1:0 za Sturm; edini gol za Ilirijo pade po Oma-nu. Sodil g. Fink precej nesigurno.

Rademacher rekordira dalje. Radema-

cher je preplaval v torek v Newyorku 500 y v 6:56.7 (amerik. rekord, prej 7:03.6) in 500 m v 7:35.4 (svet. rekord, prej 7:40.8).

Mednarodna rokoborba v Bologni, ki se je te dni končala, izkazuje sledeče rezultate: v bantanteži (do 53.524 kg) je zmagal A. Magyar (Budapešta), v peresni teži (do 57.152 kg) Tasnady (Budapešta), v lahki teži (do 61.235 kg) Matura (Budapešta), v lahki srednji teži (do 72.574 kg) Dunajčan Ludovik Sesta, v teški srednji teži (do 79.378 kg) Grup-pioni (Bologna) in v teški teži (čez 79.378 kg) Donati (Bologna).

Ob enem se je odločila tudi tekma za prehodno darilo »Coppa Herione«, ki ga je branil in dobil klub »Sempre avanti«. Boji za to darilo so se izvojevali v dveh kategorijah, v lahki in teški teži. V prvo so se združili zmagovalci in na drugem mestu placirani iz bantam-, peresne- in lahke teže, v drugo pa iz lahke srednje-, teške srednje- in teške teže. V teh bojih se je posebno odlikoval Dunajčan Sesta. Najlažji v drugi kategoriji je vr-

gel v 50 sek. Malossija (družega za Grup-pionijem) ter v 6:20 zmagovalca v teški srednji teži Grup-pionija. Slednjič je nastopil v odločilnem boju z zmagovalcem v teški teži Donatijem. Dunajčan s svojimi 68 kg je izgledal kakor David proti 107 kg težkemu Golijatu Donatiju. Vzlic veliki razliki na teži je Dunajčan pogum-no napadal ter vrgel Italijana z naram-nim kolebom (tour de bras) trikrat na tla. Sesta sam ni prišel v tem neenakem boju nikdar parterre. V veliko začudenje Seste in cele publike, pa je bil progla-šen zmagovalcem po točkah — Donati. Za Italijana sta glasovala madjarski in italijanski sodnik, za Dunajčana pa samo Belgijec.

Svetovni rekorder Glück je zopet v krasni formi. Prošlo nedeljo je v trenin-gu potegnil z levico 75 kg, z desnico pro-sto sunil 95 kg, pravilno težno dvignil 95 kg, obojerno potegnil 102 in pol ki-lograma in obojerno prosto sunil 130. S prostim dvigom je tudi spravil ni prsa-ročko 140 kg, pa je ni mogel suniti.

Glasovita tenis-igralka Suzana Len-glen je dobila od nekega amerik. mana-gerja ponudbo, da napravi trimesečno turnejo po Zedinjenih državah. Ponudil ji je kot nagrado 12.000 funtov šterlingov (300.000 zlatih kron); za to bi se morala Suzana zavezati, da nastopi vsak večer za 10 min. na revijskem odru. Toda bo-žanstvena Suzana je to ponudbo odbila, ker bi s tem izgubila kvalifikacijo kot amaterka.

Njena konkurentinja Amerikanka He-len Wills se poda iz Italije v Paris, kjer se udeleži velikonočnega turnirja.

HUDOŽESTVENIKI V MARIBORU.

Sedaj se vrača v domovino še zadnja skupina članov Moskovskega hudožest-venega teatra — in prav je tako! Na zad-njih dveh mariborskih predstavah se je že jasno videlo, kako daleč so že od one-ga, kar predstavljajo. Oni, ki so oprostili gledališče vseh ostankov pseudo-klassič-nega teatra in uvedli vanj idejo natura-lizma in umetniške resnice, si morajo že sami pomagati s celo najnavadnejšimi efekti. Res je med njimi še nekaj veli-kih umetnikov, kot Pavlov, Vyrovov, Križanovska, večina se pa — bodisi iz-mučena ali s novimi izpopolnjena — ne zaveda več, da morajo podati ljudi in njihovo duševno stanje tako natanko, da se njihova igra ne občuti več kot vloga, ampak kot resničen doživljanj — ampak je prišla — še deloma v okvirju čisto umetniškega in odrskega — do proste umetniško ustvarjajoče igre. Ostrovske-ga komedija »Uboštvo in sramota« in še bolj Tolstojeva drama »Živi mrtveci« sta nam to jasno dokazala. D.

Ljubljanski Zvon.

Vsebina zvezka za mesec april: 1. Dr. Stanko Vurnik: Umetnost in družba ter umetnostna politika. 2. Srečko Kosovel: Izmučenost. 3. Juš Kozak: Šentpeter. (Konec.) 4. R. Maister: Dva Križa. 5. Vladimir Levstik: Oblodovci. (Konec.) 6. Srečko Kosovel: Sonet. 7. Vinko Ko-šak: Naš čas. 8. Dr. Fran Bradač: Prizor iz Aristophanovih Vitezov. 9. France Bevč: Beg pred sencó. (Dalje prihodu-njič.) 10. Pavel Golia: Vera. 11. Dr. N. Preobraženski: Nova Rusija. 12. Ivan Bu-nin; Iv. Bunin: Tovariš Čuvar. 12. Knji-ževna poročila: Slovenska dela: Daniel

de Foe-Vladimir Levstik. Robinson Cru-see (A. Debeljak.) — Lovro Kuhar. Po-vesti (Kocjan). — G. Mazzini — A. Grad-nik, Dolžnosti človeka. (Konec. — A. Budal.) — Srbsko - hrvaška dela: Dra-giša Vasič, Devetstotreća (J. Šega). — Milan Vukasović, Kroz život (A. Debe-ljak). — Tuja dela: Tesniere, Les for-mes du dual en Slovène in Atlas lingui-stique pour servir à l'étude du dual en Slovène (J. A. G.). — 13. Kronika: Do-mači pregled: Jubilej Srbskega Književ-nega Glasnika (Fran Albrecht). — Tri razstave naraščaja (F. Mesesnel). — Ino-zemski pregled: Književne nagrade na Francoskem l. 1925. (A. D.)

Blaznost italijanskega nacionalizma.

Česke Slovo piše:

Poleg drakoničnih vladnih odredb glede rabe jezika in solstva, kar je vzbudilo v nemškem parlamentu velik vihar in odkrito protitalijansko kampanjo — tisk poziva Nemce, da bojkotirajo Italijo — je nastopil v boju proti nemški manjšini na Južnem Tirol-skem še futuristični pesnik Marinetti, ki je ustanovil posebno »Stražo na Brennerju«. Ta nacionalistična organizacija se baha, da v desetih letih ne bo v Gornjem Adidžu niti sledu sedanjega nemštva. Njih bojni duh kaže najlepše 10 pravil, ki so ravnokar izšla v ultrafašistovskih listih s pripombo: zelo važno.

Desetero pravil »Straže na Brennerju« se glasi:

1. Italija je božja.
2. Stari Rimljani so prednjačili vsem narodom sveta — današnji Italijan je nedoseg-ljiv (morda v figuriji, op. ured. »Č. Slova«).
3. Brenner ni cilj, temveč izhodišče (raz-umi: novih bojev. op. ur. »Č. S.«).
4. Zadnji Italijan je enak 1000 tujcem.
5. Italijansčina je najkrasnejši jezik sveta.
6. Italijanski izdelki so najlepši.
7. Italijanski kraji so najkrasnejši. Krasoto italijanske pokrajine morejo razumeti samo italijanske, to je žensalne oči.
8. Italijan ima vse pravice, zato si obdrži monopol ustvarjajočega genija.
9. Vse, kar je bilo iznajdeno, so iznašli Italijani.
10. Zato mora vsak tujec stopiti v Italijo s »svetim spoštovanjem«.

Se bolj kruto in čistično postopajo Itali-jani proti polmilijonski slovanski manjšini, ki nima za mejo tako močne opore, kakor tirolska nemška manjšina. Na sodišču in v uradih se razpravlja le v italijanskem jeziku, v običajnih gospodarijo italijanski komi-sarji, v šolah se ne morejo učiti v mater-nem jeziku niti v posebnih urah in ne sme-jo niti svojih otrok krstiti s slovanskimi imeni. Vse to zato, da bi spoznali dobrote tesočletne latinske kulture, katero jim vtepa v glavo italijanski narod z neprimerno več-jim odstotkom analfabetov.

Naši turisti, ki dosedaj vsled samih potov-anj po tujini miso mogli spoznati krasot lastne domovine, bi se morali zamisliti zla-sti nad 4. točko preje citiranih desetih prav-il in ne nositi denarja v kraje, katerih le-pota glasom točke 7. pravil itak ne morejo razumeti.

Objavljamo ta članek »Českega Slova« v dokaz, da smo branili le svoje nacionalne interese, ko smo nastopili proti »Narodnim listom« in da pri tem nismo pozabili, da so Kramarjevi »demokratiki« k sreči taka manj-šina ko njegovi mladinski bratci v Slove-niji.

POMEN VELIKE NOČI.

Krščanskemu svetu oznanjajo velikonočni zvonovi vstajenje. Veliko noč pa praznujejo tudi milijoni nekristjanov in praznovali so jo že davno, predno je eksistirala krščanska cer-kev. — Nemško ime Ostern nas spominja na Ostaro, ki je sestra Donarja, boga, ki razbije s svojim velikanskim kladivom led ter osvobodi potoke in reke zimskih spon. Brat in sestra sta otroka Vodana, vtelešenega blago-slova, prihajajočega iz neba, solnca, dežja, vet-rov in matere zemlje, ki so jo častili pod raznimi imeni kot Erda, Hertha, Gerda, Frig-ga in Nerthus. Pod temi imeni znači pri ne-katerih plemenih vtelešeno spomlad. Donar

Jack London:

Morski vrag.

Zasukal je kolo in gledal sem, kako se je kompas-ni list počasi zasukal na SSZ, nekolikokrat zanihal in se uravnal.

Popravlil sem odejo pod pazduho in se pripravljaj, da bi odšel naprej, kar sem zapazil neko premikanje in ozrl sem se proti koncu ladije.

Mišičasta roka, od katere je kapljala voda, se je močno oprjemala ograje. Poleg nje se je v temi prikaza-la druga roka. Ves zavzet sem strmel tja. Kakšnega obiskovalca iz morskih globin so imele videti moje oči? Najsi je bilo karkoli, vedel sem, da nekaj pleza po vrvi brzinomera na krov. Prikazala se je glava, vsa mokra, zatem oči in obraz Wolfa Larsena. Desno lice je bilo rdeče od krvi, ki je tekla iz rane na glavi.

Urno je skočil čez ograjo, se vzravnal pokonci, se hitro ozrl po mornarju pri krmilnem kolesu, kakor: da bi se hotel prepričati, kdo da je in da se mu ni nič hhati od njega. Morska voda je curljala od njega. Je slišno tekla po krovu, da sem bil ves zmeden. Ko je stopil proti meni, sem se zdrzil in se nagiboma unak-nil nazaj, kajti v njegovih očeh sem videl nekaj, kar je oznanjalo smrt.

»Ze dobro, Klada,« je dejal z zamolklim glasom.

»Kje pa je prvi mornar?«

51

Zmajal sem zglavo.

»Johansen!« je zaklical tiho. »Johansen!«

»Kje pa je?« je vprašal Harrisona.

Mladi mornar se je bil v tem po vsej priliki umi-ril in odgovoril je s precej trdim glasom: »Ne vem, gospod. Pred malo časa sem ga videl iti naprej.«

»Tudi jaz sem šel. Videl si pa, da nisem prišel nazaj odtod, kamor sem bil šel. Ali mi moreš to po-jasniti?«

»Pasti ste morali v morje, gospod.«

Ali naj ga grem iskat v medkrovje?« sem ga vprašal.

Wolf Larsen je odkimal. »Ne bi ga našel, Klada. Pojdi z menoj. Pusti tisto odejo; naj leži, kjer je.«

Odšel sem za njim. Sredi ladje se nikdo ni ganil.

»Ti prokleti lovci,« je dejal kapitan. »Preveč so rejeni in leni, da bi bili na straži.«

Na spodnjem koncu ladije pa sva našla tri mor-narje, ki so spali. Prevalil jih je in jim pogledal v obraz. Bili so straža na krovu; navada na ladiji je bila, da je ob lepem vremenu smela straža spati, razen častnika, krmarja in opazovalca.

»Kdo je opazovalec?« je vprašal.

»Jaz, gospod,« se je oglasil Holyoak, eden visoko-morskih mornarjev, v rahlo tresočim glasom. »Pravkar sem malo zadremal, gospod. Obžalujem, vendar se ne bo več prigodilo.«

»Ali si kaj slišal ali videl na krovu?«

»Ne, gospod, sem — —.«

Wolf Larsen je zaničljivo zarentočil in se obrnil od mornarja, ki si je začuden mel oči, ker je tako brez škode prišel iz stiske.

»Sedaj pa le tiho,« me je opozoril Wolf Larsen še-petaje, ko je zvil telo v dve gubi in se pripravil, da bi se podal v sprednji spodnji del ladije.

Srce mi je trepetalo, ko sem mu sledil. Niti mi-slitni nisem utegnil na to, kaj se je zgodilo in kaj se bo zgodilo. Kri je bila prelita in Wolf Larsen ni splezal brez vzroka s tako rano na glavi čez ograjo na ladiji. Povrh tega so pogrešali Johansena.

Topot sem se prvokrat podal v ta notranji del la-dije; ne bom tako kmalu pozabil utisa, ki ga je naredil name, ko sem stal notri ob vznožju lestvice. Ta pro-stor je bil zgrajen v sprednjem koncu ladije in je imel obliko trikotnika; ob treh straneh njegovih so bila nameščena ležišča za mornarje v dvojni legi, vsega sku-paj dvanajst. Prostor ni bil večji od navadne spalne sobe in vendar so bili mornarji natrpani v njem, jedli, spali in preživeli v njem tudi ostale ure. Moja spalnica doma ni bila velika, a vendar bi vanjo šlo cel tucat ta-kih prostorov, tudi dvajset, če bi vpošteval višino stropa.

(Dalje prih.)

ali Thor je prvi protagonisti pomladi. On pošilja na zemljo dež, ki pripravlja zemljo za rodovitnost. Njegova rdeča brada in njegove blesketajoče se oči so simbolj bliska, njegovo kladivo, njegov ropotajoči voz, v katerega so vpreženi kozli ter njegovo ime Donar ga označuje kot posebljeni grom. »Debeli četrte« je njegov praznik, dan germanskega boga pomladnih neviht, ki pripravlja svoji sestri Ostari pot. Ostara je posebljenje na vzhodu vsajajoče luči, jutranje zarje in rodovitnosti. V tej svoji lastnosti si je izbrala kot simbol svojega delovanja zajca. — Pri negermanskih narodih, Romanih in Slovanih je ime krščanskega praznika vstajanja v zvezi s hebrejskim »passah«. Nehote pridemo na misel, da spada praznik med najstarejše pesniške tvorbe človeškega duha sploh. Pri nekaterih narodih je pozabljen, pri drugih pretvorjen, zapet pri drugih ohranjen z imenom vred. — Med babilonskimi hieroglifi so našli epos »Istarina pot v pekel«. Epos opisuje, kako gre kraljica

Istar v kraljestvo smrti ter ostane tam vjeta. Tedaj postane pusto in žalostno na zemlji in ljubezen izgine iz nje. — (Da se vrne ljubezen, veselje in življenje, zapovedo bogovi, da se Istar izpusti, da se more vrniti na zemljo.)

KAKO JE REŠILA MIŠ ČLOVEŠKI ROD.

(Pripovedka Tunguzov.)

Nekoč sta se srečala miš in netopir. »Dobro bi bilo,« je menil netopir, »ako bi vsi ljudje na svetu pomrli. Vseh skupaj ne morem trpeti!«
»Ne, to bi bilo slabo,« ugovarja hišna miš. »Če vsi ljudje pomro, kje naj potem najdem hrano? Naj živijo in rastejo in naj ne poginejo!«

Ali netopir je ostal pri svojem: tako je vzplamtel med njima strasten prepir. Dolgo sta se pripravila in kregala. Končno sta sklenila boriti se v dvoboju. Če zmaga netopir, se mora iztrebiti ves človeški rod z zemlje. Ako pa zmaga miš, potem ne smejo ljudje osati samo pri življenju, nego se morajo razploditi čez ves širni svet.

Kakor, da bi bilo to od njiju odvisno... Dvoboj se je pričel. Dolgo, dolgo sta se borila. Skoro bi zmagal netopir. Ponovno je že prevrnil miš na hrbet. Ali ta je stala na zadnjih nogah in se je s svojim dolgim repom opirala na tla. V tem trdnem položaju je navalila na netopirja, ki ni imel ničesar, na kar bi se opiral. —

Repa sploli nima, — in tako ni vzdržal navala svoje protivnice — ter se je prevrnil na tla. In miš je izšla kot zmagovalka iz boja.

In zato je ostalo človeštvo na svetu. Vsaj tako je pripovedala pra-prastara miš svojim vnukinjam in vnukom.

**Raznovrstno
pomladansko obleko
nudi najceneje
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova c. 3.**

Hranilnica in posojilnica Središče ob Dravi javlja tužno vest, da je preminul njen velezaslužni in delavni član načelstva in tajnik gospod

Jakob Klemenčič

veleposestnik, občinski odbornik, častni načelnik gasilnega društva i. t. d.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v ponedeljek dne 5. t. m. ob 3. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

Zvestega in požrtvovalnega sodelavca ohranimo v hvaležnem spominu.

Središče ob Dravi, dne 3. aprila 1926

Načelstvo.

Prostovoljno gasilno društvo Središče ob Dravi javlja žalostno vest, da je njegov ustanovni član, dolgoletni načelnik in častni načelnik tovariš

Jakob Klemenčič

veleposestnik i. t. d.

dne 3. t. m. preminul.

Našega vsestransko priljubljenega in spoštovanega tovariša spremimo v ponedeljek dne 5. t. m. ob 3. uri popoldne k večnemu počitku.

Ohranimo Ti tovariški spomin.

Središče ob Dravi, dne 3. aprila 1926.

Načelstvo.

VSARDO si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših ŠIVALNIH STROJEV „Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi plešnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi levo.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed 5 par. vsaka nadaljnj. beseda 50 par.

Premor Čebin
Wolff ul. 1/II. - Tel. 30.

Postranski zaslužek

primerno za vsakogar. — Pojasniti proti zamki 1 dinarja. Propagandna reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Damam in gospodom

se nudi lep zaslužek z razpečevanjem parfumerije. Potreben kapital 200 Din za vzorec. — Pismene ponudbe pod »Postranski zaslužek« na Propaganda, d. z. o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Stekleno

strešno opako imajo stalno v zalogi Združene operske d. d. v Ljubljani.

Sejmska restavracija

se odda za dobo letošnjega velesejma od 26. junija do 5. julija. Krasen paviljon je opremljen s kuhinjo. Odda se tudi vino (lep paviljon na vinskem oddelku velesejma). Ponudbe je vložiti pismeno do 15. aprila t. l. na Urad Ljubljanskega velesejma, ki daje tudi vse informacije.

Gospodična

v starosti 30 let si želi živahne korespondence z gospodom iste starosti. Zanimanje ni izključena. — Ponudbe na upravo lista pod »Cvetiča pomlad«.

Vsakovrstne knjige v vseh jezikih, kupuje in prodaja po ugodnih cenah

antikvariat knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana

Stari trg. št. 34

Dve trafiki

na sejmišču Ljubljanskega velesejma se oddata prilikom letošnjega velesejmske prireditve od 26. junija do 5. julija. Paviljona sta opremljena. Informacije pri uradu velesejma.

Sobo

s separatnim vhodom išče mlad gospod uradnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Strojepiska

in stenografinja z večletno prakso želi službe za tiskoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Stenotipistka«.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi

najlinejše in najokusnejše namizni kis iz vinskega kisa.

➔ ZAHTEVAJTE PONUDBO! ➔

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

„GROM“ CARINSKO POSREDNŠKI IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to široko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe splošnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.